

Aneta Drabek, Izabela Jurczak

O pracownikach i użytkownikach bibliotek...

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 2, 9-11

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

O PRACOWNIKACH I UŻYTKOWNIKACH BIBLIOTEK...

Relacje pracowników i użytkowników bibliotek są oczywiste: bibliotekarz towarzyszy czytelnikom i pomaga im w dotarciu do odpowiednich materiałów, źródeł czy informacji, sprawia, że pobyt w bibliotece staje się nie tylko obowiązkiem (ucznia, studenta, czy badacza), ale przyjemnością. Dla użytkowników zaś są przeznaczone biblioteki, należy dbać o jak najwyższą jakość usług, aby zawsze mieli pewność, że to miejsce jest dla nich. Na te zależności zwrócili uwagę autorzy prezentowanego numeru.

Agnieszka Tomasik ukazuje miejsce nowoczesnej biblioteki w kontekście społeczeństwa informacyjnego. Zwraca uwagę na rozwój narzędzi informatycznych, które zrewolucjonizowały rynek usług bibliotecznych i podkreśla, że współczesne biblioteki to nie tylko książki w tradycyjnym rozumieniu, ale także zasoby cyfrowe, bazy danych oraz specjalne narzędzia ułatwiające prace i przyspieszające dotarcie do informacji. Na znaczenie roli biblioteki jako centrum informacji wskazują też nowe nazwy bibliotek, które realizują ten rodzaj usług. Obecnie dzięki możliwościom technicznym wielu aktywnych czytelników w ogóle nie odwiedza murów biblioteki, a może z niej korzystać praktycznie w każdym miejscu z dostępem do sieci.

Biblioteka odgrywa ważną rolę w społeczeństwie informacyjnym. Wychodzi naprzeciw oczekiwaniom swoich użytkowników, ale także aktywnie włącza się w życie naukowe i kulturalne. Anna Konieczko pisze o ekonomicznym i pozaekonomicznym wpływie biblioteki na społeczność oraz wskazuje na konkretne rezultaty tej działalności. Obejmują one nie tylko „bezpośrednie” efekty, takie jak uzyskanie konkretnej informacji, czy wypożyczenie poszukiwanej książki, ale także udział społeczeństwa w kształceniu ustawicznym, wzrost uczestnictwa w życiu społecznym czy rozwój zainteresowań kulturalnych. Istnienie bibliotek wiąże się także z korzyściami dla gospodarki. Wśród

nich Konieczko wymienia różne funkcje, jakie pełni biblioteka (kontrahenta, pracodawcy, partnera lokalnych przedsiębiorstw itp.).

Dzięki tym wszystkim działaniom być może poprawi się nieco wizerunek pracowników biblioteki, którzy – jak wskazują badania Magdaleny Janas – nie zawsze są dobrze oceniani. Autorka przeanalizowała wpisy dotyczące bibliotekarzy, zamieszczone na forum internetowym „Książki” w serwisie Gazeta.pl. W niektórych wciąż obecne jest stereotypowe (niezbyt pochlebne) postrzeganie zawodu i osób pracujących w bibliotekach.

Biblioteki zmieniają swoje oblicza i zakres usług. Pomimo problemów finansowych starają się nadażyć za potrzebami i oczekiwaniami swoich użytkowników. W 1999 r. bibliotekom szkolnym przypisano rolę multimedialnych centrów informacji (MCI), które miały wspomóc działania dydaktyczno-wychowawcze szkoły. Szesnastoletnie już działanie MCI przedstawia Hanna Batorowska. Autorka zwróciła uwagę na degradację roli bibliotekarza szkolnego, którego nie postrzega się jako „prawdziwego” nauczyciela, a tylko jako pomoc w procesie dydaktycznym. W większości bibliotekarze szkolni są wykształconymi fachowcami, a jednak ich umiejętności i wiedza nie zawsze są znane i doceniane. Batorowska opisuje użytkowników MCI jako coraz bardziej wymagających konsumentów świadomych usługodawczej roli biblioteki. Autorka z niepokojem postrzega współczesne biblioteki szkolne.

Wbrew niekoniecznie przyjaznym okolicznościom, bibliotekarze nie ustają w działaniach, które mają na celu podnoszenie własnych kwalifikacji oraz poszukiwanie dobrych praktyk w zakresie obsługi czytelników i funkcjonowania bibliotek. Jednym z takich sposobów jest współpraca z ośrodkami zagranicznymi. Agata Walczak-Niewiadomska pisze o mobilności bibliotekarzy, którą można rozpatrywać nie tylko jako fizyczne przekroczenie granic, ale także przekraczanie granic własnych uprzedzeń i kompleksów. Opisuje szczegółowo programy Erasmus, eTwinning i Comenius, dzięki którym bibliotekarze wyjeżdżają do innych ośrodków i mają okazję do wymiany doświadczeń. Biblioteki publiczne nawiązują współpracę z „siostrzanymi” bibliotekami, a bibliotekarze zyskują szansę na konfrontację poglądów i doświadczeń. Artykuł Walczak-Niewiadomskiej to nie tylko źródło wiedzy na temat różnych możliwości i programów służących nawiązaniu współpracy. To także znakomita zachęta dla tych, którzy jeszcze nie spróbowali. A jeśli jeszcze się wahają, powinni koniecznie przeczytać sprawozdania z pobytu w bibliotekach Zagrzebia, Padwy i Bańskiej Bystrzycy bibliotekarek z Uniwersytetu Śląskiego: Marii Kycler, Agaty Muc, Bogumiły Warzachowskiej (Chorwacja), Elizy Lubojańskiej i Ewy Olszowy (Włochy) oraz Barbary Kołodziej i Gabrieli Łackiej (Słowacja). Autorki dzielą się swymi doświadczeniami oraz obserwacjami z zagranicznych bibliotek.

Bibliotekarze starają się poprawić jakość usług także organizując księgozbiór w sposób, który umożliwi jak najszybsze dostarczenie książki do czytelnika. Ewa Rudnicka omawia nową organizację zbiorów w Bibliotece

Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i wskazuje korzyści, które przyniosły użytkownikom działania. Doświadczenia bibliotekarzy z Olsztyna mogą posłużyć także innym bibliotekom, które zmagają się z problemem braku miejsc w magazynach.

Aneta Drabek, Izabela Jurczak